

*

Вратили смо се у наш град, моја жена и ја, девет месеци након самоубиства нашег сина.

Понекад помислим да не могу даље.

Онда ми супруга каже да смо ту где смо и да „нема краја без судњег дана”. Она то поуздано зна јер је после трагедије и сама покушала да одузме себи живот. Спасео сам је некако, позвавши помоћ у последњи час. Пронашли смо је босу и мокру, опијену седативима, у леденој финској ноћи. Била је управо изашла из мора, с намером да дочека свој крај у снегу. Никад ми се на тој интервенцији није захвалила. Нити сам ја змогао снаге да јој кажем како сам се неколико минута по открићу њеног нестанка двоумио да ли да позовем помоћ или да дигнем руке од свега.

Ту смо где смо.

Други пут помислим да би требало закорачити брже, повратити некадашњу енергију. Софија, наша ћерка, трудна је и породиће се за три месеца.

А пре двадесет четири године – толико је поживео наш син – њих двоје, Софија и Ђорђе, постали су ликови моје кратке приче која се звала „Географ”. Била је то фантазија о књизи коју никада нећу написати, у часу кад Јаца (тако се зове моја супруга) одлази у болницу да се породи и донесе нам отуда Ђорђа, док двогодишња Софија и ја, ненавикнути на Јацину одсутност из дома, шетамо кејом уз Колубару. Увек сам се плашио да је у тој причи остало превише младалачке патетике. Ето, Софија ће се ускоро породити, а Ђорђа, њеног брата, више нема. И што је најгоре, то није никаква патетика, то је сад наша непобитна стварност.

Размишљам о томе док лутам улицама свога града, настојећи да гледам у тло. Тиме избегавам погледе пролазника, препознавање и оно несрећно питање: „Хеј, како си?”

Како да на то питање одговори отац који је изгубио сина, па гледајући у асфалт и бетон, покушава да схвати шта му се догодило? Заиста, како сам?

Уместо одговора, могао бих да поставим противпитање: „Како си ти, пријатељу?” Или да употребим неку од уобичајених фраза:

„Иде некако, хвала на питању.”

„Comme ci, comme ça.”

„Знао сам и за боље дане.”

Или, можда, да будем сасвим искрен и кажем: „Терапија је добра, не жалим се.”

Ишло ми је добро у животу, да се не лажемо, све до момента трагедије. Волели смо се страсно, свађали, путовали. Моја правничка и дипломатска каријера људима је изгледала интересантно. Писао сам чак прозу, *homo ludens*. Чинило ми се најзад да сам живот уредио баш како сам желео, да над њим имам и неку контролу. А то је варка, то је проклета варка. Живот се не може научити напамет.

Увек се то деси неком другом. И пуни смо разумевања за несрећну судбину, пуни дубоког саосећања за удес који је друге људе погодио. Такав је живот, уздахнемо. И настојимо да што пре помислимо на нешто десе. Нећемо вести из црне хронике. Нисмо припремљени на могућност да би таква трагедија могла да погоди и нас. А онда се то деси управо нама.

Ходам улицама свога града без нарочитог циља, а питање ми не излази из главе: шта ми се то догодило? Како да прихватим чињеницу да је мој син изненада сишао с ума и скочио са деветог спрата?

Месецима сам истраживао шта се тачно збило. Непосредно након трагедије ужасавала ме је помисао да никада нећу моћи то да сазнам. Али када сам постао управитељ његове заоставштине, могао сам да по изводу са финског банковног рачуна пратим куда се кретао последњих часова свог живота, када је његов ум већ био оптерећен језивим поремећајем. Писао сам мејлове и добијао љубазне одговоре од особа мени непознатих, које су га, како сам утврдио, у тим драматичним часовима сусретале. Свако са ким је дошао у контакт приметио је понешто необично у његовом понашању, али ништа што би заслужило реакцију. Људи реагују једино кад је неко агресиван. За Ђорђа су, међутим, рекли да се понашао веома учтиво. О том парадоксу не могу престати да размишљам: да га је поремећај свести одвео у агресивност, неко би морао интервенисати, затворили би га и он би сада био жив. Нашао би се неки лек, медицина је напредовала, зар не?